

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

ULUSAL KORUMA MEKANİZMALARININ ARKA PLANI

1990-2001

- -TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu (Parlamento, çalışmalarına devam etmekte)
  - - İnsan Haklarından Sorumlu Devlet Bakanlığı (İdare)

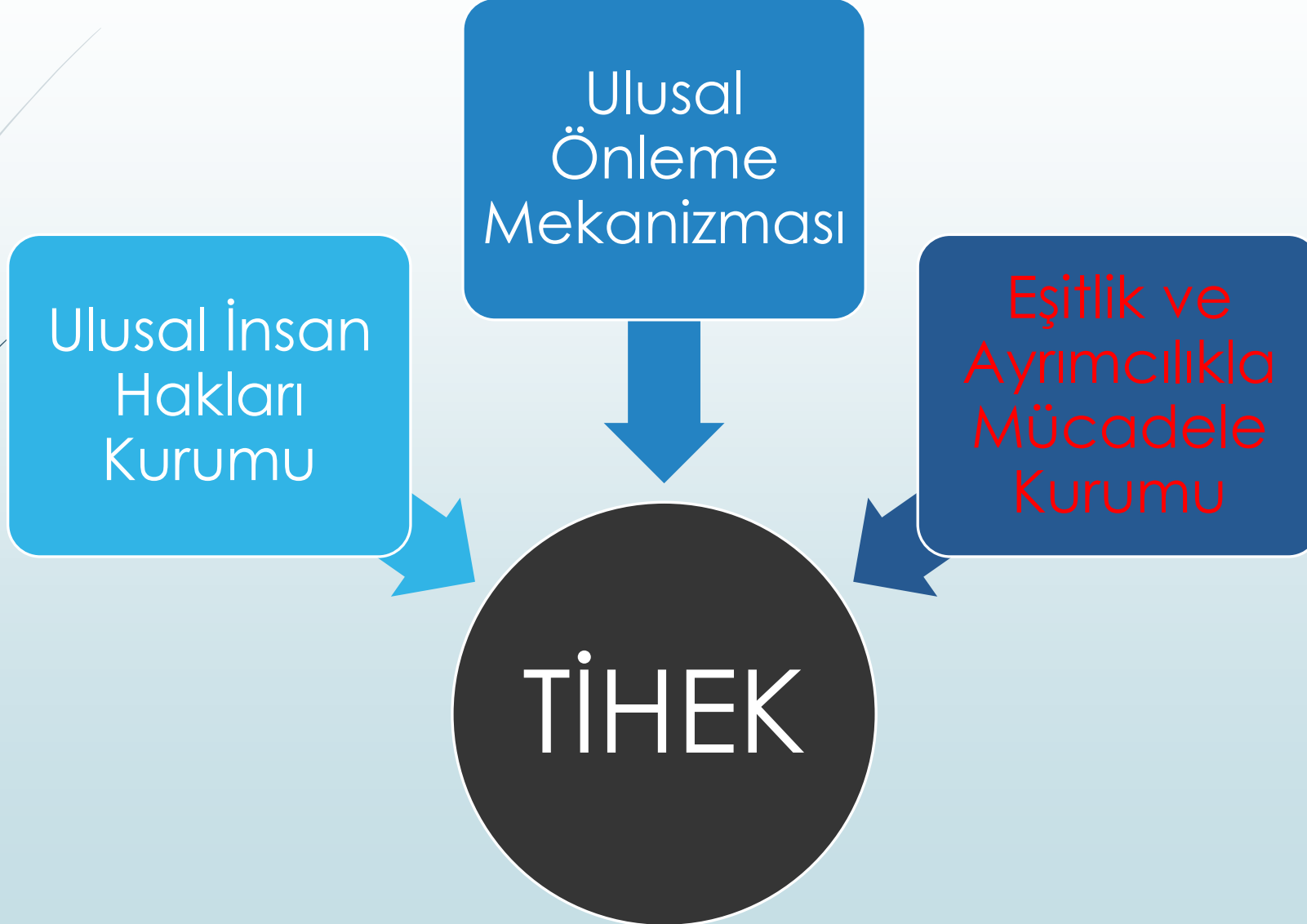
2001-2012

- - İnsan Hakları Danışma Kurulu,
  - - İnsan Hakları Üst Kurulu,
- - İnsan Hakları İhlal İddialarını İnceleme Heyetleri
  - - Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı
  - - İl ve İlçe İnsan Hakları Kurulları

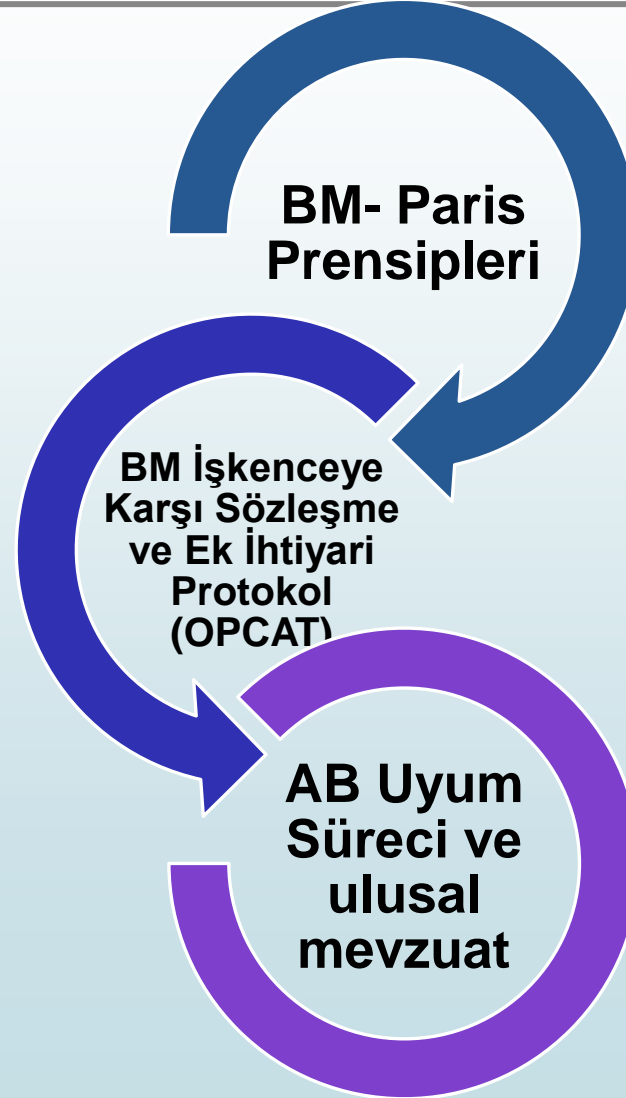
2012-....

- - İl ve İlçe İnsan Hakları Kurulları
- - Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru
  - - Kamu Denetçiliği Kurumu
  - -Türkiye İnsan Hakları Kurumu
  - -Diğer

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU...

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMUNUN ULUSLARARASI DAYANAKLARI

Ulusal İnsan Hakları Kurumlarına temel oluşturan Paris Prensipleri; işkence ve ayrımcılıkla mücadele konusunda oluşturulacak mekanizmalar için de bir yol haritası oluşturur..

Hak ihlallerinin aktif
öznesi olarak yürütme

Asli görevi etik-hukuki
açıdan insan haklarının
korunması olan
yürütme

PARİS PRENSİPLERİ

- B.M. İnsan Hakları Komisyonu'nun 3 Mart 1992 tarihli 1992/54 sayılı ve B.M. Genel Kurulu'nun 20 Aralık 1993 tarihli 48/134 sayılı kararlarıyla kabul edilmiştir.)
- Ulusal insan hakları kurumlarına ilişkin uluslararası standartları belirler

PARİS PRENSİPLERİ

- ▶ -Bağımsızlık
- ▶ -Anayasal ya da yasal dayanak
- ▶ -İdari ve mali özerklik
- ▶ -Çoğulcu temsil
- ▶ -Üyelik teminatı
- ▶ -Tanınmış bir yetki ve yeterli iktidar
- ▶ -Erişilebilirlik
- ▶ -İşbirliği
- ▶ -Hesap Verebilirlik
- ▶ -İşlevsel Etkinlik

PARİS PRENSİPLERİ

TEMEL YETKİ VE SORUMLULUKLAR

İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi bağlamında; hak ihlalleri, mevzuat ve mevcut duruma ilişkin rapor-inceleme- izleme-tavsiye

Ulusal mevzuat ve uygulamalarla uluslar arası belgeler arasında uyumlaştırma, uluslar arası belgelerin imzalanması, uluslar arası kurumlara raporlama

Eğitim, farkındalık, bilgilendirme çalışmaları

bireysel durumlara ilişkin şikayet ve dilekçeleri dinleme ve değerlendirmek (ihtiyari)

GANHRI (ICC)

- ICC yeni adıyla GANHRI, 1993 yılında, BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği himayesinde, ulusal insan hakları kurumlarının uluslararası standartlara uygunluğunu belirlemek üzere kurulmuştur.

Aynı yıl İnsan Hakları Dünya Konferansında kabul edilen Viyana Deklarasyonu ile Paris Prensipleri'ne uygun ulusal kurumlar kurulması yönünde yapılan çağrı üzerine, kurumlara olan ilgi artmıştır. 1993 yılında uluslararası standartlara uygunluk açısından (A) statüsünde kabul edilen 8 kurum bulunurken, 2016 yılı Ağustos ayı itibariyle bu statüdeki kurumların sayısı 75'e yükselmiştir. Birçok ülkede uluslararası standartlara uygun kurum kurma ya da var olan kurumları bu standartlara uygun hale getirme çabaları devam etmektedir

İŞKENCEYE KARŞI SÖZLEŞME'YE EK İHTİYARİ PROTOKOL (OPCAT)

BM ve AK bünyesindeki mevcut mekanizmaların yetersiz kalması

BM Genel Kurulunda: 18/12/2002 kabul; 22/06/2006 yürürlük

Türkiye tarafından imzalanma: 14/09/2005; onay: 15/06/2011

9 Aralık 2013 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile Türkiye İnsan Hakları Kurumu ulusal önleme mekanizması olarak belirlenmiştir.

❖ OPCAT, işkence gibi kabul edilemez nitelikteki bir insan hakları ihlalinin ve insanlığa karşı işlenen suçun önlenmesine ilişkin yeni ve gerçekçi bir yaklaşım ortaya koymakta, yeni yaklaşımıyla, alikonulma mekanları ne kadar şeffaf olursa o kadar az suistimalin gerçekleşeceği öngörüsüne dayanmaktadır.

OPCAT

- OPCAT,
- Taraf devletlerin temel yükümlülüklerini ;
- İşkence ve kötü muamelenin önlenmesi için alıkonulma yerlerinin sahip olması gereken koşulları sağlama,
- Düzenli ziyaret sistemi kurma,
- İşkenceyi önleme alt komitesi ve komitenin yetkilerini,
- Ulusal önleme mekanizmalarının (bir yıl içinde kurulması, yetkilerinin tanınması, bağımsızlık ve etkinliğinin güvence altına alınması)
- HUSUSLARINI İÇERMEKTEDİR.

ULUSAL ÖNLEME MEKANİZMASININ GÖREVLERİ

Alıkonulma mekanlarına düzenli ziyaretler düzenlemek

Alıkonulma koşulları ve özgürlüklerinden yoksun bırakılan kişilere yapılan muamelelerin iyileştirilmesi için tavsiyelerde bulunmak

Özgürlüklerinden yoksun bırakılan kişilerin korunmasını güçlendirmek amacıyla, BM ilkelerini de gözeterek önerilerde bulunmak

İlgili mevzuatın oluşturulması ya da mevzuat tasarı veya taslakları hakkında tavsiyelerde bulunmak

ULUSAL ÖNLEME MEKANİZMASININ YETKİLERİ

Alıkonma mekanlarının sayısına ve bu mekanlarda alıkonulan kişilerin sayısı ile ilgili bütün bilgilere kısıtsız erişebilme,

Bu kişilere yapılan muameleye ve alıkonulma koşulları ile ilgili bütün bilgilere ulaşabilme, düzenli inceleme yapabilme, yetkililere tavsiyede bulunabilme,

Alıkonulma mekanlarının tamamına kısıtsız girebilme,

Alıkonulanlarla ve bilgi alınabilecek diğer kişilerle özel görüşebilme,

Ziyaret etmek istediği yerleri ve görüşeceği kişileri serbestçe seçme özgürlüğü,

Personelin çalışma koşullarına ilişkin bilgilere erişebilme.

ZİYARET EDİLEBİLECEK ALIKONULMA YERLERİ

- Polis merkezleri ve karakollar bünyesinde 3138 Nezarethane (12420) - 2227 İfade Odası (2966),
- - 51 Hava Limanı (131) 3 Sınır Geçiş noktası (3)
- Ceza İnfaz Kurumları: 294 Kapalı, 55 Açık, 5 Kadın Kapalı, 1 Kadın Açık, 3 Çocuk Kapalı CİK, 2 Çocuk Eğitim evi olmak üzere toplam 360 Kurum, (167.620) kapasiteli (30.9.2015 itibariyle)
- Huzurevi, Bakımevi adı altında 541 kurum, (9780 kapasiteli) 129 Çocuk Yuvası ve Sevgi evi
- 1892 kişi kapasiteli 21 Askeri Ceza ve Tutukevi, 28 Askeri Mahkeme Nezdinde alıkoyma mekanı mevcut.
- Geri gönderme merkezleri; 3334 kapasiteli 23 GGM (30.9.2015 itibariyle)
- Psikiyatri ve tıbbi kurumlar vb. 11 Hastane Adana, Bolu, Elazığ, Bakırköy, Kadıköy, Manisa, Samsun, Tokat, Trabzon – 850 psikiyatri kliniği, - 19 Amatem -
- Adliyelerde kadınlar için 254, erkekler için 397 ve çocukların beklemesi için 136 nezarethane

AYRIMCILIKLA MÜCADELE

Ulusal
mevzuat

AB
müktesebatı

Anayasa md. 10

İlgili diğer ulusal
mevzuat

Eşit muamele direktifi

Eşit fırsatlar ve eşit
muamele direktifi

İrk ve etnik kökene
bakılmaksızın eşit
muamele direktifi vd.

AYRIMCILIĞIN ÖNLENMESİ

- Cinsiyet
- İrk
- Renk
- Dil
- Din
- İnanç
- Mezhep
- Etnik köken
- Felsefi ve siyasi görüş
- Servet
- Doğum
- Medeni hal
- Sağlık durumu
- Engellilik
- Yaş

AYRIMCILIK TÜRLERİ

- Ayrı tutma
- Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama
- Çoklu ayrımcılık
- Doğrudan ayrımcılık
- Dolaylı ayrımcılık
- İşyerinde yıldırma
- Makul düzenleme yapmama
- Taciz
- Varsayılan temele dayalı ayrımcılık

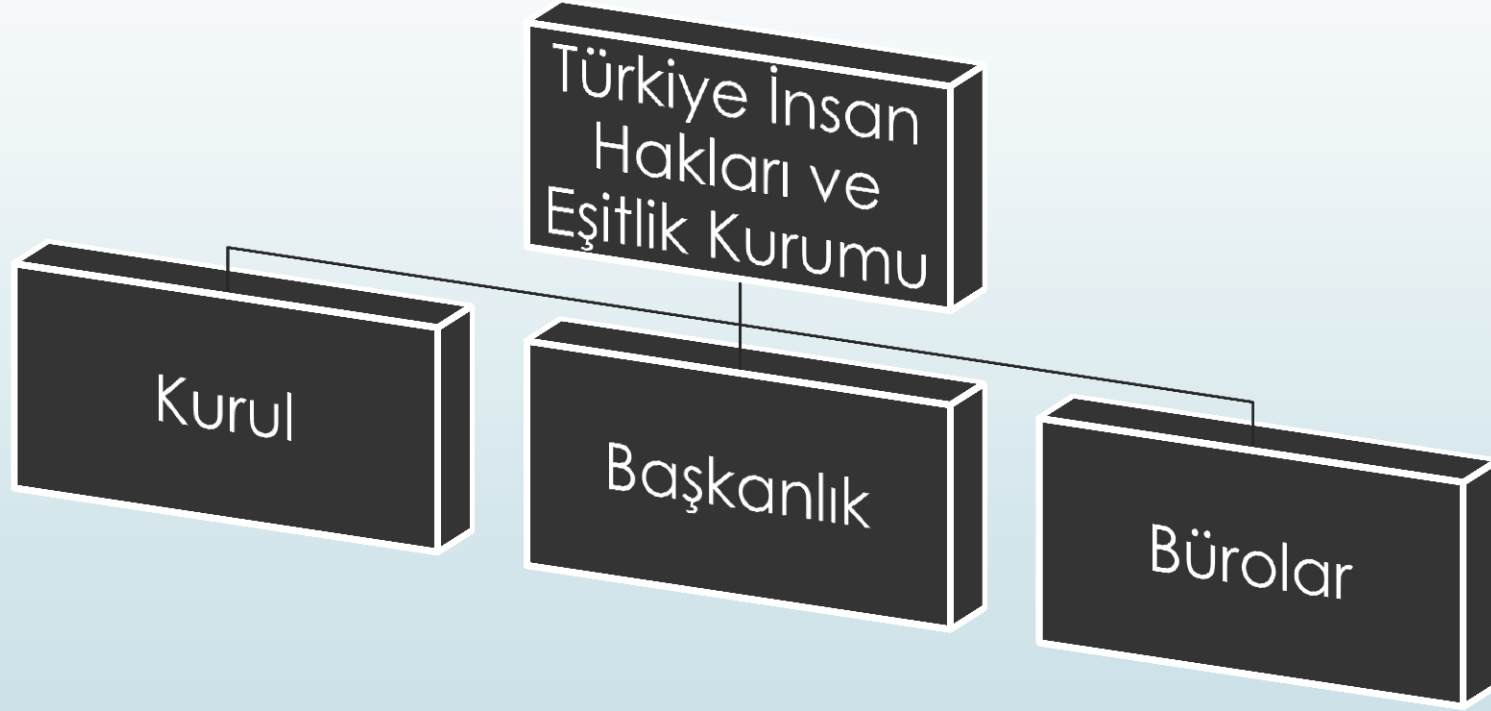
AYRIMCILIĞIN YASAKLANMASININ KAPSAMI

- Eğitim ve öğrenim
- Yargı
- Kolluk
- Sağlık
- Ulaşım
- İletişim
- Sosyal güvenlik
- Sosyal hizmetler
- Sosyal yardım
- Spor
- Konaklama
- Kültür
- Turizm
- Benzeri hizmetler

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU KANUNU (6701 S. Kanun, 20/04/2016 Tarihli, 29690 Sayılı Resmi Gazete)

- Kanunun amacı;
- İnsan haklarını korumak ve geliştirmek
- Kişilerin eşit muamele görmesini sağlamak
- İşkence ve kötü muameleyle mücadele etmek ve NPM görevini yerine getirmek
- üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun kurulması, kuruluş, görev ve yetkilerinin düzenlenmesidir.

TEŞKİLAT YAPISI

150 kişilik kadro

1)Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu

- Kurumun karar organıdır.
- Tam zamanlı ve görev güvencesi olan **11 üyeden** oluşur.
  - 3 üye Cumhurbaşkanı** tarafından
  - 8 üye Bakanlar Kurulu** tarafından
- + Bakanlar Kurulunca seçilecek 1 üye Yükseköğretim Kurulu tarafından insan hakları alanında çalışmalar yapan öğretim üyelerinden önerilecek iki aday arasından;
- + 7 üye insan hakları alanında çalışmalar yapan sivil toplum kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, akademisyenler, avukatlar, görsel ve yazılı basın mensupları ve alan uzmanlarının göstereceği adaylar veya üyelik başvurusu yapanlar arasından belirlenir.

2)Bařkanlık

- 3 Başkan Yardımcısı
- Hizmet birimleri (Yönetmelikle belirlenecek)
- Çalışma Grupları
- Geçici komisyonlar (STK ve Kamu Kurumları - 6 ay)
- İnceleme ve araştırma heyetleri
- İstişare Komisyonları ve Toplantıları

3) Bürolar

Gerek görülmesi hâlinde, Kurumun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla Kuruma bağlı bürolar kurulabilir.

KURUMUN YAPISAL ÖZELLİKLERİ

- **Bağımsızlık:** Kurum, görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında, bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Görev alanına giren konularla ilgili olarak hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kuruma emir ve talimat veremez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.
- **İdari ve Mali Özerklik:** İdari ve mali özerliğe sahip, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haizdir. Başbakanlıkla ilişkilendirilmiştir.
- **Çoğulculuk:** Kurula üye seçimlerinde, Kurumun görev alanına giren konularda bilgi ve deneyimi bulunanların çoğulcu bir şekilde temsiline özen gösterilir.
- **Üyelik Teminatı:** Başkan, İkinci Başkan ve üyelerin süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez. Yargılanmaları Başbakanın iznine tabidir.

KURUMUN GÖREVLERİ

- Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerinin uygulanmasını izlemek
- İnsan hakları ve ayrımcılıkla mücadele alanındaki uluslararası gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek
- Kitle iletişim araçlarını da kullanarak bilgilendirme ve kamuoyunda duyarlılığı geliştirmek.
- İnsan hakları ve eşitlik öğretimine dair müfredatın belirlenmesine katkıda bulunmak,
- Eğitim faaliyetlerinde bulunmak
- Cumhurbaşkanlığına, TBMM'ye ve Başbakanlığa sunulmak üzere, yıllık raporlar hazırlamak, gerek görüldüğünde görev alanına ilişkin özel raporlar hazırlamak.
- Görev alanıyla ilgili mevzuat çalışmalarını izlemek, değerlendirmek, bunlara ilişkin görüş ve önerilerini ilgili mercilere bildirmek.

İnsan Haklarına İlişkin Görevleri

- İnsan haklarının korunmasına, geliştirilmesine, yönelik çalışmalar yapmak.
- İşkence ve Kötü Muamele ile Mücadele etmek
- İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.
- Uluslararası kuruluşlarla ilgili mevzuat dâhilinde işbirliği yapmak.
- İnsan haklarının korunması ve ayrımcılıkla mücadele kapsamında faaliyet yürüten kamu kurum ve kuruluşları, STK, meslek kuruluşları ve üniversitelerle işbirliği yapmak.

Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Görevi

- Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.
- Başvuruculara/mağdurlara idari ve hukuki süreçler konusunda yol göstermek
- Diğer kurumların ayrımcılığın önlenmesine yönelik faaliyetlerine destek vermek.

Ulusal Önleme Mekanizması Görevi

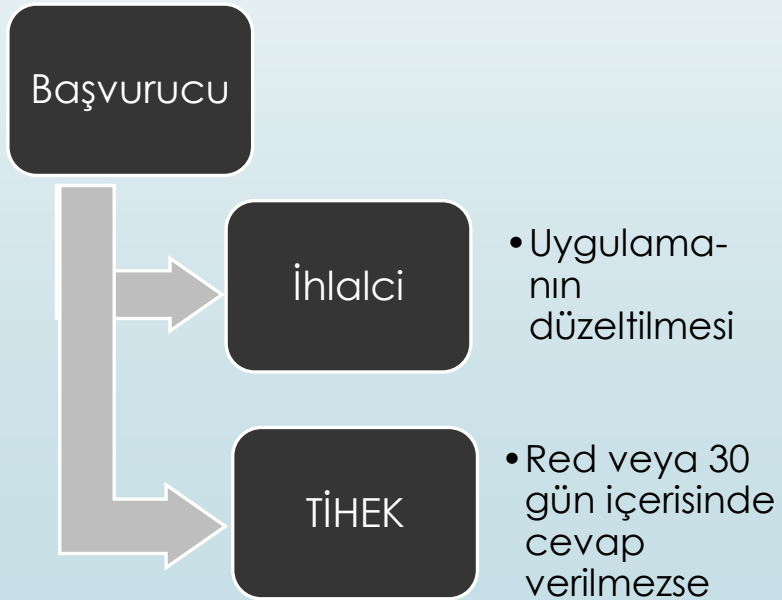
- BM İşkenceye ve kötü muameleye Karşı Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak.
- Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.
- Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek,
- Ziyaretlere ilişkin raporları ilgili kurum ve kuruluşlara iletme, Kurulca gerekli görülmesi durumunda kamuoyuna açıklamak,

BİREYSEL BAŞVURULAR

- İnsan hakları ihlallerine ilişkin olarak Kuruma başvuru yapılmamaktadır. Ancak, Kurum resen harekete geçmek ve inceleme yapmak yetkisini haizdir.
- Ulusal Önleme Mekanizması çerçevesinde bireysel başvuru yapılabildiği gibi resen inceleme de yapılabilmektedir.
- Bu iki konuya ilişkin Kurum kararları tavsiye niteliğindedir.
- Ayrımcılıkla mücadele için bireysel başvuru ve resen inceleme yetkisinin yanında idari yaptırım yetkisi de tanınmıştır.

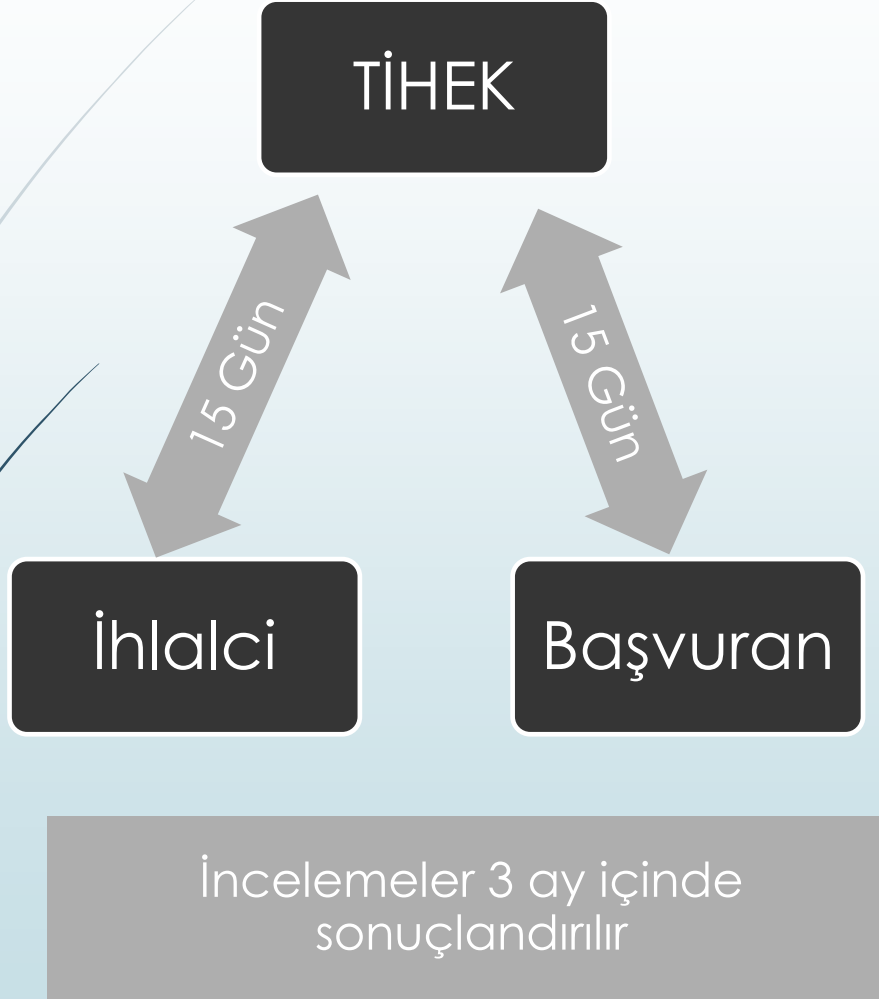
BİREYSEL BAŞVURULAR

- Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi
- Başvurulardan herhangi bir ücret alınmaz.
- Dava açma süresi içinde Kuruma yapılan başvurular işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurur.

- Telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, şart aranmadan başvurular kabul edilebilir.

İHLAL İNCELEMELERİ

- İnceleme üç ay içinde sonuçlandırılır. (3+3)
- Kurum, ihlal iddiasına muhatap olan taraftan 15 gün içinde yazılı görüşünü sunmasını ister. Yazılı görüş, başvuran kişiye tebliğ edilerek, görüşünü tebliğden itibaren en geç on beş gün içinde Kuruma sunması istenir. Talep hâlinde Başkan bu süreleri bir defaya mahsus olmak üzere on beş gün uzatabilir.
- Uzlaşma (1 ay)
- Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvuru konusu olamaz.
- İspat yükü

İDARİ YAPTIRIMLAR

- Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri hakkında 1000 - 15000 TL idari para cezası uygulanır.
- Kurul, verdiği idari para cezasını bir defaya mahsus olmak üzere uyarı cezasına dönüştürebilir. Hakkında uyarı cezası verilen kişi veya kurumun ayrımcı fiilinin tekrarı hâlinde alacağı ceza yüzde elli oranında artırılır.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında rücu
- Kurumun taleplerini uyarıya rağmen yerine getirmeyenlere 500-2000 TL

TIHK

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI KURUMU

LÜTFULLAHTAÇIK'IN ÖLÜMÜNE VE VAN GERİ GÖNDERME MERKEZİNE İLİŞKİN RAPOR

18.12.2014

TIHK

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI KURUMU

ANKARA NUMUNE EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ MAHPUS HASTA BÖLÜMÜ ZİYARET RAPORU

16.04.2015

TIHK

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI KURUMU

ANTALYA L TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU CİNSEL İSTİSMAR VE KÖTÜ MUAMELE İDDİALARI RAPORU

25.12.2014

TIHK

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI KURUMU

GEZİ PARKI OLAYLARI RAPORU

30.10.2014

TIHK

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI KURUMU

01.01.2014 TARİHİNDE SİNCAN CEZAEVİNDE MEYDANA GELEN OLAYLARLA İLGİLİ İNCELEME RAPORU

10.07.2014

TIHK

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI KURUMU

ŞANLIURFA/ SİVEREK İNCELEME RAPORU

26.12.2013

TIHK

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI KURUMU

İSTANBUL GERİ GÖNDERME MERKEZİ RAPORU

6.11.2014

TIHK

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI KURUMU

CEZA İNFAZ KURUMLARINDA BULUNAN TUTUKLU VE HÜKÜMLÜLERİN SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİ HAKKINDA İNCELEME RAPORU

29.05.2014

Kadının İnsan Hakları ÇALIŞTAYI

06.03.2014

"Tutuklu ve Hükümlü Hakları" "Nefret Söylemi ve İfade Özgürlüğü" "Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı" ÇALIŞTAYI

12.12.2013

Suriyeli Mülteciler ÇALIŞTAYI

11.12.2014

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı ve Demokratik Toplum Düzeni Kavramıyla İlişkisi ÇALIŞTAYI

22.05.2014

İş Sağlığı ve Güvenliği ÇALIŞTAYI

23.10.2014

İnsan Hakları Kurullarının Desteklenmesi ve Kadın Hakları Projesi (**İNKAP**)

- Başlangıç tarihi: Eylül 2014
Uygulama süresi: 24 ay
Bütçesi: 2.498.000 Avro'dur.

- Projenin genel hedefi:

Bütün vatandaşların ve sivil toplumun, Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası anlaşmalarla belirlenmiş standartlar ve uygulamalarla uyum içindeki hak ve özgürlüklerden azami düzeyde yararlanmalarını sağlamaktır.

-
- İNKAP faaliyetlerini 3 ana bileşen altında yürütmüştür. Bu bileşenler;
  - [İnsan Hakları Bileşeni](#)
  - [Eğitim Bileşeni](#)
  - [İletişim Bileşeni](#)

► İnsan Hakları Bileşeni

Amaç;

- İnsan hakları ihlalleriyle ilgili inceleme ve başvuru süreçlerine ilişkin standartlar geliştirmek
- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun (TİHEK) ve İl ve İlçe İnsan Hakları Kurullarının mevcut kapasitesinin arttırılmasına yönelik olarak masa görevlilerinin eğitimidir.

Eğitim Bileşeni

Amaç;

- Merkezi ve yerel düzeyde faaliyet gösteren İnsan Hakları Kurulu üyeleri
- muhtarlar, imamlar,
- öğretmenler

gibi Kanaat Önderlerinin kadının insan hakları hususu başta olmak üzere çeşitli hak kategorileri bağlamında eğitilmeleridir.

- Bu sayede yerel insan hakları kurul üyelerinin ve kanaat önderlerinin ilgili konu başlıkları ile ilgili olarak farkındalıklarını arttırmak ve yerel seviyede ihlal başvurularının alımlarını geliştirmek amaçlanmaktadır.

- İletişim Bileşeni

Amaç,

- İletişim bileşeni kapsamında insan hakları ihlalleri, özellikle de kadın hakları ve çocuk hakları konusunda toplumda farkındalık arttırmaya yönelik çalışmalar yürütülmesi ve Proje mesajlarının çeşitli araçlarla hedef gruplara aktarılması amaçlanmıştır.

► Faaliyetler;

Proje'nin resmi açılışı Ankara'da, CerModern Sanatlar Merkezi'nde 29 Nisan 2016'da düzenlenen "**İnsan Hakları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konferansı**" na **146 kişinin** katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Okullara ve ilgili kurum ve kuruluşlara ziyaretlerde bulunulmuş, insan haklarına ilişkin konular tartışılmış, Türkiye çapında resim ve fotoğraf yarışmaları düzenlenmiş, 5 ayrı kısa hikâyeden oluşan uzun metrajlı bir film çekilmiş, farklı formatlarda çok sayıda animasyon üretilmiş ve 7 adet kamu spotu hazırlanmıştır.

Ankara'nın Altındağ ve Çankaya ilçelerinden seçilen 10 ilköğretim okuluna çocuk uzmanları eşliğinde ziyaretler gerçekleştirilerek 9-11 yaş grubundaki 3. ve 4. sınıf öğrencilerine çocuk hakları ve hak ihlali durumunda yapılabilecekler dair bilgiler verilmiş, broşürler dağıtılmıştır. **Okul ziyaretleri kapsamında yaklaşık 1000 öğrenci ile yüz yüze görüşülmüştür.**

Başta kadın hakları olmak üzere insan hakları alanında toplumda farkındalığı artırmak amacıyla, **İstanbul, İzmir, Çanakkale, Mersin, Aydın, Yozgat, Gaziantep, Bursa, Trabzon ve Ankara olmak üzere 10 ilde** sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Panelleri düzenlenmiştir. **Panellerle yaklaşık 1057 kişiye ulaşılmıştır.** Aynı illerde ilgili sivil toplum kuruluşlarına ziyaretlerde bulunulmuştur.

Kamuoyunda farkındalık oluşturmak amacıyla medya kampanyaları ve basın toplantıları düzenlenmiş, spot filmler hazırlanmış, proje mesajları sosyal medya ve web sitesi ile desteklenmiştir.